

Nicolae Dabija
(1948–2021) moldáv író,
irodalomtörténész,
politikus

Sajter Laura
(1962, Négyfalu) nyelvész,
irodalomtörténész, tanár,
nyelvi lektor

Nicolae Dabija

A tizenharmadik apostol

Sok embertől hallott már Róla. Kereste is egész Júdeában, Galileában és Samáriában. Végül egy Sikemnek nevezett völgyben találta meg, ahol a sokaságnak prófétált:

– Aki szeret, ismeri Istent. Ne lankadjatok a jó cselekvésben! – így biztatta tanítványait.

Közéjük osont. Legtöbbször fiatalok voltak, akárcsak ő, alig kiserkent bajusszal, és itták minden szavát.

Ő éppen Júdeából érkezett, ahol a munkálkodása vajmi kevés sikerrel járt.

Az Övéihez jött, de az Övéi nem fogadták be. A papok szidalmazták, és kevesen értették szavai igazi mondandóját.

Megállt pihenni egy félig kiszáradt olajfa alatt, egy kövekkel bevetett dombon. Éhes volt

és szomjas. A teste fáradt, ruhája pedig tele volt a hosszú pusztai vándorlás porával.

Amikor egyik tanítványa az örök élet felől kérdezősködött, elengedte a kérdést a füle mellett. Hallgatott. Ő akkor húzódott közelebb Hozzá. Aggódott, nehogy félbeszakítsa kapcsolatát az éggel. De rászánta magát a mihamarabbi vallomásra.

– Tanítómesterem! – és letérdelt Előtte. – Engedd, hogy én is tanítványod lehessenek. Kérj bármit, megteszem Érted.

Jézus végtelen szelídséggel nézte. Ő pedig érezte, mint tölti be a lelkét mennyei világsággal.

– Istenem, mit tehetek én Érted? – kérdezte az Istent.

Nicolae Dabija (1948–2021) moldovai költő, író, irodalomtörténész, akadémikus, politikus, akit a besszarábiai románság Mózesének, a román irodalom „harmadik szemének” tekintenek. Keresztyén családban nőtt fel, nagybátyját, az archimandrita Serafim Dabiját a Gulágra hurcolták, mivel „kolostort épített szovjetellenes céllal.” Alakját Dabija legnépszerűbb regénye, a *Házi feladat* (2009) örökítette meg, melyet több mint 20 nyelvre fordítottak; magyarul 2019-ben jelent meg Balázs Boróka fordításában. Első verseskötetének címe (*A harmadik szem*, 1975) a hetvenes évek írónemzedékének jelképévé vált. Írásaikban az esztétikum, az erkölcsi igényesség és a nemzeti identitás félelem nélküli kifejezéséért szálltak síkra. Dabija a moldovai írók hetilapjának, az *Irodalom és Művészet*nek véleményformáló publicistája, 1986-tól főszerkesztője, akinek irányítása alatt az orgánium a román nyelv hivatalos nyelvként való elismeréséért és a latin betűs

írás bevezetéséért folytatott küzdelem legeredményesebb fórumává vált. 1990 után oroszlanrésze volt a Pruton túli román nemzeti öntudat újjászületésében. Ennek, valamint az ifjúság nevelése érdekében fontosnak tartotta az olvasókkal való személyes találkozást, amivel példa nélküli népszerűségre tett szert. Mint a besszarábiai román kultúra meghatározó képviselője, Moldova Köztársaságban és Romániában számos állami díjban és kitüntetésben, költői, írói munkásságáért, publicisztikai tevékenységéért pedig nemzetközi elismerésekben is részesült. Közeli barátságot ápolt több erdélyi és magyarországi költővel, Janus Pannonius-verseket fordított latinról románra, a régi román költészet kutatása közben pedig örömmel bukkant Diacul Mihály ot Moldova 16. századi vándorénekes krónikás énekeire. 2021 márciusában alkotóerejének teljében a Covid 19 áldozatává vált. A folyóiratunkban közölt novella az író bibliai parafrázisainak egyike.

A Megváltó egy piros fülű agyagkannára mutatott, mely kiszáradva hevert a lábainál, és ezt mondta:

– Menj, és hozz egy kanna vizet a kútról, ami itt a völgyben van. Mert szomjazom.

Azon nyomban boldogan megragadta a kannát, és futott a Sikem Völgyébe, amely annak az alacsony dombnak a lábánál terült el.

A kútnál egy asszonyt látott, aki – a samáriai asszonyok szokása szerint – éppen nehéz, vízzel telt edényét helyezte erőlködve a fejére. Zsidók és samáriaiak nagy ellenségei voltak egymásnak, ezért hátat fordított az asszonynak, amikor megtöltötte a kannáját. De amint meghallotta a sóhaját, egyszerre eszébe jutottak a Megváltó szavai: „Tegyetek jót az ellenségetekkel is”.

– Miért sóhajtasz, asszony? – kérdezte.

Az asszony könnybe lábadt szemmel nézett rá, és elmesélte a nagy szerencsétlenséget, ami aznap reggel szakadt rá: kis házának egyik fala ledőlt, és most attól fél, ha az éjszaka beálltáig nem sikerül újraépítenie, a pusztai vadak éjnek idején betörnek hozzá.

Kezébe vette az asszony edényét, és a lakhelyéig vitte.

Ott a piros fülű kannát egy botra akasztotta, és segített helyrerakni a köveket, majd újratapasztani a házat agyaggal. Aztán elment vele egy sziklás hegyoldalba, hogy újabb köveket gyűjtsön a többi fal megerősítéséhez. Az udvar körüli falat is újra kellett építeni. Mindeközben a Megváltó csodálatos tanításáról beszélt neki: ez az egyetlen, mely valóban képes csillapítani éhséget is, szomjúságot is. Mert a Sikem Völgyének forrásai elapadnak, de Jézus az az élet, mely soha nem apad ki.

A hűs vízzel teli közeli kútra mutatott, és így szólt:

– Aki ebből a vízből iszik, ismét megszomjazik. De aki abból a vízből iszik, amit a Megváltó ad neki, soha többé meg nem szomjazik...

Az asszony csodálkozott. Még soha nem halott a Megváltóról. És a fiú késő estig beszélt az asszonynak az örök életről és az élő vízről, melyet Ő minden halandónak felajánl. Amikor sötét este lett, és a pusztai vadak előjöttek rejtékelyükről, az asszony felajánlotta házának egyik agyagágyát a fiúnak.

Akkor ébredt, amikor az első fénysugár kivált a sötétségből, és tovább mesélt Jézusról. Érezte az asszony növekvő érdeklődését és vágyakozását az ajándék után, amiről beszélt.

– Hogy tehetnék szert én is erre a vízre, hogy ne szomjazzam, és ne keressem a Sikem Völgyének kútját? – kérdezte naivul.

Aztán az asszony is lapozni kezdte élete könyvét, és mesélt annak ürességéről.

Miközben a fiú segített neki lapótyát sütni a kemencében, kiszedni egy száraz olajfa gyökereit az udvaron, meggyúrni az agyagot a ház oldalának megtapasztalásához, felfedte az Ő tanításának titkait.

Látta, amint a kimondott szavak felébresztik az asszony alvó öntudatát, és Jézus igazi apostolának érezte magát azzal a különbséggel, hogy amazok nagy sokaság előtt beszéltek, ő pedig csupán egyetlen samáriai asszony előtt.

– Nem kenyeret és vizet, hanem igazságot éheznek és szomjaznak az ember. „Tegyetek jót!” – biztat a tanítómester. A jótett a lélek életetöje...

Az asszony senkitől nem hallott ilyen dolgokról, sem a nép papjaitól, sem más samáriaiaktól vagy zsidóktól.

– Nem Ő az a Messiás, akit oly régóta várunk? – kérdezte.

– Ő az – bizonygatta a fiú.

Az asszony értette, amit mondott. És a fiú örült. Az élet vize, a lelki élet, melyet Krisztus minden szomjazó léleknek felajánl, az asszony szívében is felbugyogott. Érezte, mint munkálkodik benne az Úr Lelke.

Az asszony figyelemmel hallgatta. S miközben segített neki megtisztítani a kertet a kö-

vektől, meggyúrni és a falakra tapasztani az agyagot, befödni az istállót, néhány kecskéjének szállását, felállítani a szövőszéket, tűzifát gyűjteni, lesarlózni a búzát a mezőn, összegyűjteni az ehető gyökereket, melyek a környező sziklák hasadékaiban nőttek, érezte, hogyan újul meg ennek a samáriai asszonynak a lelke. A szívében szárba szökken a hit. Ő pedig már gyanította, hogy egész földi élete kevés kihüvelyezni, megmagyarázni a Megváltó szájából hallott néhány szó értelmét.

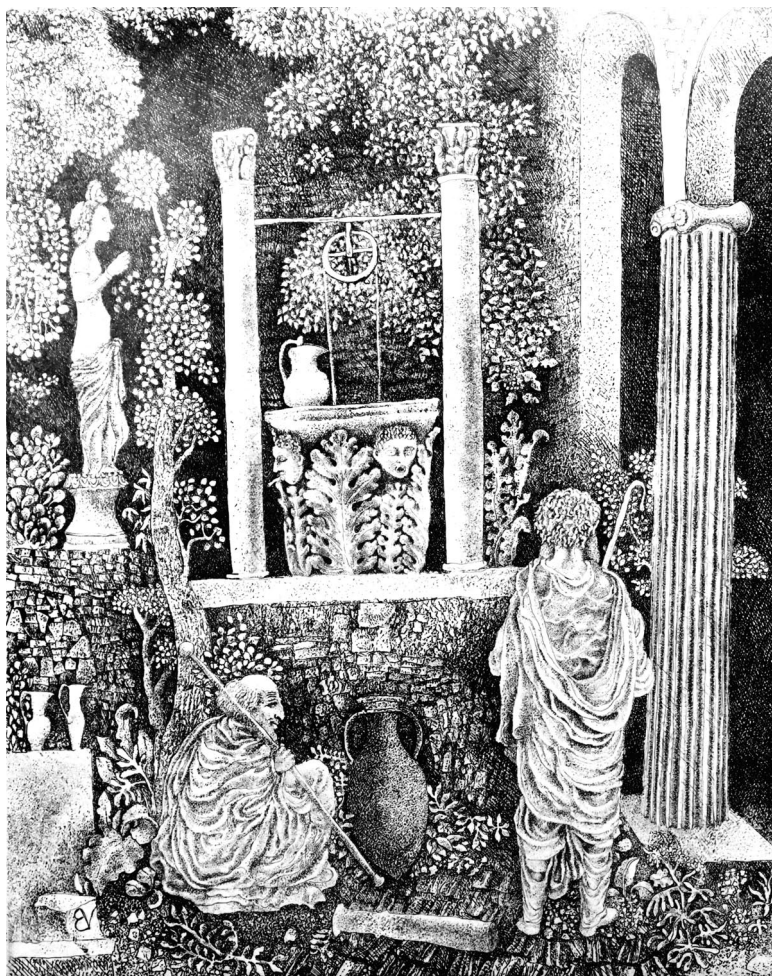
Sok éve már annak, hogy megismerte azt a bajba jutott asszonyt. Egy délután fáradtan telepedett a ház küszöbére, elgondolkozva si-

mogatta ujjaival ritkás, ősz szakállát, csodálta az asszonnyal együtt ültetett, a terméstől roskadozó olajfákat, melyek alatt két kisfiú és két kislány játszadozott – az ő és az asszony gyerekei –, amikor hirtelen egy boton csüngő, piros fülű agyagkannát pillantott meg...

Jaj! – gondolta. – A Megváltó bizonyára belefáradt, hogy az olajfa alatt a vizes kannára várjon, a vízre, hogy csillapítsa a szomját...

Felpattant a küszöbről, levette a piros fülű kannát a botról, és futni kezdett a Sikem Völgyébe a kúthoz. Ahhoz a kúthoz, melynek vize hús és tiszta, mint a könny...

Fordította: Sájter Laura

Apostolok kútja (rézkarc, 1989)